

PAMÁTNÍK TICHA

Maltézské nám. 1, 118 00 Praha 1

Poštovní adresa:

Osadní 26

170 00 Praha 7

Datová schránka: **wsx5b7**

www.pamatnikticha.cz

KONCEPCE ROZVOJE

2022–2025

V Praze 21. srpna 2022

Obsah

Motto	3
Prolog – vize Památníku ticha	4
1. Současný stav organizace.....	5
2. Swot analýza	10
3. Cílový stav organizace	12
4. Metody a způsoby dosažení cílů	15
5. Ekonomická rozvaha	17
6. Harmonogram rozvoje instituce	21

Přílohy dokumentu

Fragment scénáře budoucí stálé expozice	22
Mzdové limity z návrhu na zřízení Památníku ticha	35
Programová skladba sezon 2021/2022	37
Výstavní projekty	44
Prezentace záměru, projektu a veřejné komunikace	50
Sbírka Památníku ticha a její strategie	56

PAMÁTNÍK TICHÁ je místo paměti spojené s osudy téměř padesáti tisíc občanů Prahy židovského původu deportovaných do ghatt a koncentračních táborů.

Revitalizací nádraží Bubny vznikne optimální prostředí pro vzpomínkové a vzdělávací centrum. Jeho záměrem je připomínat osudy šoa a touto cestou pracovat se silnými argumenty odkazu válečných příběhů minulého století v boji proti antisemitismu a xenofobii století tohoto.

Praha dosud nemá aktivní komunikační platformu v místě paměti věnovanou velkým příběhům dvacátého století spojených s genocidou obecně nazývanou holocaust.

Prolog – vize Památníku ticha

Záměr nového památníku akceleruje definitivní odchod generace pamětníků. Jsme v epoše, jež vyžaduje od center paměti hledání nového jazyka pro velké příběhy dvacátého století, nového klíče pro vzpomínkové rituály a také pro nový přístup k edukaci.

Současné přístupy k fenoménu šoa rozšiřují hledáček od vzpomínek na konkrétní události druhé světové války k hledání paralel dalších poválečných genocid i současných dramatických událostí a jejich ideologizovaného zázemí. K těmto zadáním je třeba nové dynamiky paměťových institucí, která průběžně nabízí nové podněty k navštívení míst spojených s dotyky dramatické minulosti. Široká komunikace se neobejde bez kvalitní partnerské sítě, to v měřítku domácím i světovém.

Památník ticha tyto trendy přebírá jako nástupnická organizace neziskové organizace zřízené k revitalizaci nádraží Bubny. Navazuje na tyto základní klíče a kulturní diplomacii. Koncepce střednědobého rozvoje časově pokrývá plánované transformační období spojené s převzetím jednotlivých kulturně vývojových segmentů Památníku ticha a zajištěním prostředí.

Náprava desítky let odkládaného kulturního dluhu znamená symbolické otevření aktivní kulturní spolupráce na ose Praha–Terezín–Osvětim a související sítě dalších paměťových organizací připravených k aktivnímu dialogu současného odkazu holocaustu.

Rozpad česko-židovsko-německého trialogu Prahy a dalších československých měst má své společné jmenovatele, ale také svá lokální specifika. Jejich poznání vede ke kritickému myšlení o mentálním charakteru místních vztahů i o různých výkladech válečných příběhů v různých epochách následujících.

Válkou zahubené vzájemné obohacování různých kulturních skupin Prahy nabízí mnoho nosných poselství. Jsou velmi poučná pro domácí i zahraniční návštěvníky, pro kulturní diplomacii, pro vzdělávací plány v široké škále cizích jazyků. Celý svět hledá nejen skutečné hrdiny, ale také jejich autentizaci bez dnes již nepřijatelné falešné pompéznosti a klišé tradičních gest a monstrancí.

1. Současný stav organizace

Státní příspěvková organizace **Památník ticha (dále PTi)** byla založena 27. května 2021. Vznikla transformací z obecně prospěšné společnosti **Památník šoa Praha (dále PŠP)**. Navazuje na programovou koncepci neziskové společnosti i na projektový vývoj místa paměti – nádraží Bubny.

PTi přebírá postupně tuzemské i zahraniční partnerské vztahy. Vytváří nové morální a vědecké zázemí osobností, přecházejících z odborných rad původní obecně prospěšné společnosti. Širší okruh přátel a podporovatelů, vesměs významných kulturních osobností a historiků, byl osloven k účasti v nově založeném **Poradním sboru Památníku ticha**.

Za necelý rok své existence vytvořila nová instituce základní provozní zázemí v místě paměti, připravila prostor pro sbírky a sbírkové kolekce, vybavila kancelářské prostory, zajistila ekonomický, provozní i programový tým.

V současné době tvoří pracovní kolektiv přibližně deset stálých spolupracovníků, kteří se dělí o čtyři přepočtená systematizovaná místa, včetně polovičního úvazku ředitele. Kulturní aktivity v prvním roce existence organizace byly zdravou revizí i sumářem obnovené kulturní nabídky a komunikačních forem.

Praxe však ukazuje, že pracovat i nadále v limitovaném přidělu pracovních pozic je pro novou instituci likvidační a neúměrně rizikové vzhledem jejímu základnímu poslání.

Pro další rozvoj investičních plánů je zásadním úspěchem, že byla nedlouho po založení podepsána nová smlouva se Správou železnic o majetkovém uspořádání objektu nádraží Bubny a jeho novém kulturním využití.

Jeho předobrazem je vysoutěžený architektonický projekt, který se v současné době připravuje k poslední fázi (DPS). Tento projektový stupeň zajistí nezbytné podklady pro soutěž na dodavatele stavby.

Převod projektových podkladů sedmiletého vývoje ve státní organizaci (PTi) byl dalším významným procesem předání péče o místo paměti. Architekti a projektanti Památníku ticha dnes koordinují také budoucí veřejný prostor přiléhající nádražnímu objektu. Jeho studie je výsledkem složitých jednání mezi Správou železnic, Institutem rozvoje Prahy, developery a Prahou 7.

Náměstí před objektem se díky dlouhodobé péči Památníku ticha stane kulturním těžištěm proměny současného brownfieldu, tzv. největšího rozvojového území Prahy. Během roku 2022 pokračuje finální projektování veřejných prostor. Završí jej symbolické založení budoucího Parku Petra Ginze, které jsme iniciovali. Ideový záměr bude dílem Památníku ticha a jedné z jeho partnerských škol.

Výstupní studie okolí místa paměti, které připravili naši architekti, se staly základním vizuálním symbolem webových stránek nově vznikající organizace.

Památník ticha má dnes převedeno stavební povolení od o. p. s. Památník šoa Praha. To ukládá nové s. p. o. dodržet harmonogram vymezený dokončením stavebních činností v roce 2025.

Je započata administrace přípravných kroků k výběrovému řízení na stavitele „Revitalizace Památníku ticha“ dle vysoutěženého projektu a projednaného stavebního povolení.

V parametrech kulturní kontinuity transformace byl vytvořen **výstavní plán** a obnovena distribuce putovních výstav doma i v zahraničí.

Fotografická výstava **Pavla Diase: Torzo – vzpomínky pro budoucnost**, instalována ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Domě U Černé Matky Boží, byla ukončena s dobrou návštěvnickou bilancí v březnu 2022 (3400 osob). Nyní se kolekce přetváří v putovní výstavu, jež obohatí zahraniční nabídku putujících kolekcí sbírkové koncepce PTi.

V roce 2022 se zrealizují dvě větší sezonní výstavy – **Nový světový pořádek** a **Album G.T.** (sezonní expozici Nový světový pořádek k výročí útoku na Reinharda Heydricha navštívilo k datu podání této Koncepce 10 000 osob). Po covidovém období byly obnoveny vzpomínkové akce k velkým výročím spojeným s židovskými deportacemi z protektorátu Čechy a Morava (předpokládaná roční návštěvnost je 4000 osob).

Návštěvnost webových stránek a dosah sociálních sítí lze odhadnout na 10 000–20 000 návštěvníků ročně.

Byla převzata koncepce práce se sbírkami, na níž navazuje výstavní plán. Pro přelom let 2022/2023 plánuje PTi instalaci (následně i převedení do putovní výstavy) námi objeveného unikátního fotografického souboru z Terezína – nazvaného **Album G.T.** Na identifikaci a výstavním vývoji unikátních, dosud nespátrých snímků zachycujících obyvatele ghetta Terezín spolupracuje Památník ticha s historiky Památníku Terezín a Židovského muzea v Praze.

Pro rok 2023 počítáme dále s rozvojem a počátkem distribuce putovní výstavy sbírkové kolekce **Tajemství terezínských zdí**.

Umělecké svědectví fotografa Richarda Homoly, provedené na originálních černobílých snímcích, má svůj start v péči Památníku ticha v květnu letošního roku v Paříži na společné akci s Českým centrem – Memoriále de la Shoah, věnované předání péče o evropskou paměť (převzetí evropského prezidentství České republiky od Francie). Cyklus Richarda Homoly bude dále pro zájemce prezentován na celosvětovém zasedání ICOM v sekci IC Memo.

Aktuální stručné náměty pro putovní výstavy jsou v příloze Výstavní projekty.

Hlavní komponenty činnosti Památníku ticha

- Projektový vývoj směřující k přestavbě nádraží Bubny
- Kulturní sezonní programy – veřejná komunikace PTi, připomínání významných dat spojených s pražskými deportacemi
- Práce se sbírkami – výstavní činnost
- Kulturní diplomacie – koordinace a vytváření sítě paměťových institucí
- Na přelomu let 2022/2023 se musí přidat příprava stálé expozice spojená se vzdělávací koncepcí a přípravou edukačních modulů

Univerzální vazbou mezi všemi uvedenými body je obsahová struktura, kterou přiblíží text níže a **příloha Fragment scénáře budoucí stálé expozice.**

Velká témata Památníku ticha

V letech 2023/2024 bude Památník ticha intenzivně pracovat na přípravě stálé expozice pro revitalizovaný objekt PTi. Koncepce jejího technického scénáře naváže na významovou kostru, která je po celou dobu vývoje základem pro stavbu sezonních plánů, pro vznikající vzdělávací koncepci PTi a bude také klíčovým strukturálním podkladem pro stálou expozici.

Velká témata Památníku ticha, tedy jednotlivé významové okruhy budoucí stálé expozice, jsou základním půdorysem koncepce rozvoje transformované instituce. Jsou sumářem tematických okruhů budoucího místa paměti. Byly sepsány už v prvotním libretu, kompletovaném před přibližně osmi lety.

Základní přehled velkých témat byl také součástí zadávací dokumentace architektonické soutěže. Dnes na ně navazují vize budoucí stálé expozice.

Úmyslně jsme „velkými tématy“ nahradili kapitoly stálé expozice.

Nechceme řešit jejich pořadí, nadřazenost či podřízenost ani chronologii. Příčiny a následky ve velkých příbězích splývají v jeden osudový celek.

Každý velký význam je podnětem pro různé sezonní aktivity. K výstavním projektům vytváříme vzdělávací programy se záměrem jejich budoucího zpracování do tematických modulů zařazených do stálé nabídky Památníku ticha pro školy. **Velká témata** jsou páteří kontinuálního vývoje koncepce paměťové instituce posledních deseti let. Jsou popsána v různých předešlých textech.

Zde jen velmi stručně:

Proměna lidí v čísla – vlastní příběh nádraží Bubny, příběhy deportací

Kořeny zla – nacistická eugenika a rasová koncepce budoucího světa (nyní řešeno v koncepci sezonní výstavy Nový světový pořádek)

Dehumanizace – zbídačení kulturních obyvatel střední Evropy a jejich proměna v „materiál určený k likvidaci“

Proměna kulturní identity Prahy – rozpad česko-židovsko-německého dialogu, potlačení židovské identity u přeživších vlivem válečné zkušenosti

Návraty, hledání jazyka k vlastnímu příběhu – reflexe přeživších, otázky pro druhou, třetí a čtvrtou generaci (částečně řešeno v sezonní výstavě fotografií Pavla Diase „Torzo, vzpomínky pro budoucnost“)

Šoa v nás – každý jsme součástí příběhu dvacátého století, jeho odkazu, jeho stigmat, jeho dědictví (motto vzpomínkových akcí „Bubnování pro Bubny“)

2. SWOT ANALÝZA

silné stránky	slabé stránky
<p>Kompletně vyvinutý projekt nového památníku šoa pro připomínání tématu velkých příběhů šoa a vzdělávání – v kontinuitě desetileté činnosti o. p. s.</p> <p>Několik let vznikající libreto stálé expozice, jež bylo základem zadání soutěže architektonického záměru.</p> <p>Kvalitní moderní architektonický záměr respektující místo a obsah, doporučen k realizaci porotou špičkových odborníků.</p> <p>Koncepce boje proti xenofobii, antisemitismu a současným formám extrémismu v moderní veřejné komunikaci (i na sociálních sítích).</p> <p>Kulturní diplomacie v globálním tématu.</p> <p>Stálý okruh přátel, návštěvníků, podporovatelů a umělců pro vzpomínkové akce.</p> <p>Propojení českých institucí s podobným paměťovým obsahem do společných projektů.</p> <p>Rozvinuté zahraniční vazby na tematicky příbuzné instituce.</p> <p>Meziresortní vztahy s MZV, MMR, MŠMT.</p>	<p>Nedostatečný rozpočet na provozní a mzdové náklady pro udržení krátkodobého ročního plánu.</p> <p>Nedostatečné personální obsazení (provozního i odborného týmu) pro plnění všech administrativních povinností a kulturních plánů s. p. o.</p> <p>Nejasná investiční perspektiva limitující plnění krátkodobého i dlouhodobého plánu rozvoje.</p>

Poznámka ke slabým stránkám

Společným jmenovatelem těchto rizik je založení nové organizace na základě jednoznačného písemného příslibu tehdejšího premiéra Andreje Babiše – o naplnění rozpočtových potřeb instituce v provozních i investičních nákladech. Příklad bohužel nebyl naplněn financemi. Ministr kultury Lubomír Zaorálek tedy založil PTi na základě improvizovaného meziročního rozpočtu pro kulturní aktivity a provozní náklady. Místo vládou schválených sedmi pozic v období transformace přidělil PTi čtyři.

První rok existence PTi prokázal, že nová s. p. o. byla schopna zajistit své kulturní plány, ale při dlouhodobě neudržitelném nasazení zaměstnanců. Pokud má být zajištěn řádný rozvoj instituce, je nezbytné vytvořit rozvojový rozpočet a posílit v následujících letech tým o kontinuální nárůst pracovních pozic. Takto byly podány rozpočtové plány pro rok 2023.

Příležitosti	Rizika a hrozby
<p>Silný edukační potenciál na základě rozvoje spolupráce s partnerskými školami všech stupňů.</p> <p>Rozvoj jazyka komunikace a hledání nových forem připomínání válečných příběhů v evropském i světovém měřítku.</p> <p>Kultivace forem připomínání po definitivním odchodu generace pamětníků.</p> <p>Nový pohled na proměnu pražské i české kulturní identity rozpadem česko-židovsko-německého dialogu.</p> <p>Nová komunikace pro druhé, třetí, a hlavně čtvrté poválečné generace obětí šoa i jejich rodin.</p> <p>Vyrovnaní kulturního a morálního dluhu hlavního města, jež dosud nemá aktivní místo paměti holocaustu.</p> <p>Zapojení do mezinárodních struktur paměťových institucí ICOM (IC MEMO).</p>	<p>Zpomalení, či přerušení vývoje = zmaření záměru rozpadem harmonogramu přestavby – koordinovaného s okolními stavebními aktivitami.</p> <p>Případná změna zaměření instituce založené na základě uceleného vyvinutého záměru, projektového řízení a desetiletých prezentací zaměření Památníku ticha.</p> <p>Zmaření již vynaložených nákladů na dosavadní vývoj (z resortu 7 mil., ze soukromých darů 8 mil. korun).</p> <p>Nárůst cen ve stavebnictví, inflace.</p> <p>Ztráta stavebního povolení následkem nedodržení termínů dokončení stavby.</p> <p>Ztráta důvěry z okruhu obětí a jejich potomků z důvodu nekonečně se vlekoucího procesu.</p> <p>Ztráta objektu kvůli neplnění smlouvy s majitelem (SŽ), vázané na přestavbu dle přiloženého vysoutěženého projektu a patřičného harmonogramu.</p> <p>Zde je třeba poznamenat, že pokud PTi nepřestaví budovu dle stávajícího projektu, pak smlouva a dlouhodobé zápůjčky ztratí svou podstatu. Bez objektu, tedy místa paměti, se celá organizace stane zbytečnou.</p> <p>(Více k těmto rizikům uvádí příloha Prezentace záměru, projektu a veřejné komunikace)</p>

Poznámka k rizikům a hrozbám

Zde, podobně jako v předchozí části „slabých stánek“, poukazujeme především na rizika spojená s nenaplněním dotací do investic. Vzhledem k nárůstu cen stavebních prací a uvedeným smluvním závazkům je třeba tyto finance zajistit včas a v souladu s koordinovanými harmonogramy stavebních aktivit.

Investice v těchto parametrech jsou v podstatě politickým rozhodnutím. Pokud je vůle resortu stále nastavena tak, že dluh této kapitole válečné minulosti má být splacen, pak je nutno udržet v rozpočtech příštích let příslušné položky, a to navzdory výkyvům stavebního trhu a růstu všeobecné inflace.

Konkrétní čísla investic uvádíme v průběžné korespondenci s odborem investic a nepovažujeme za vhodné je do této koncepce přenášet. Mají svou dynamiku spojenou s inflací a nárůstem cen ve stavebnictví. Nejsou však zásadně jiná, než jaká byla uvedena již v podkladu pro jednání vlády o zřízení nové s. p. o.

Pokud není politická vůle nastavena směrem k naplnění záměru přestavby místa paměti, pak je perspektiva instituce poněkud marná. To je zřejmě hlavní riziko, které se v jednotlivých bodech swot analýzy skrývá.

Existence Památníku ticha bez přestavby místa paměti nemá logiku. Financování revitalizace objektu vlastněného státem, v tomto zásadním pietním významu, se z alternativních dárcovských zdrojů zajistit nedá.

Pozitivní informace však je, že první investiční kroky finančně pokryty jsou. Realizace poslední projektové fáze DPS je zahájena. Její součástí bude upřesnění investičních parametrů následné přestavby. Předpokládáme, že průběžné rozpočtové rozvahy potvrdí s drobnou tolerancí ty stávající.

Průběžná jednání o rozpočtových plánech na rok 2023 počítají s první fází přestavby v odpovídající výši i s následnými náklady pro rok 2024.

3. Cílový stav organizace

Památník ticha čeká několik základních cest k naplnění záměru, pro něž organizace vznikla:

1. Přestavba nádraží Bubny na místo paměti, včetně úprav bezprostředního okolí pro účely kulturního a vzdělávacího provozu instituce.

2. Realizace interiéru a stálé expozice místa paměti.

3. Vytvoření vzdělávací nabídky školám různých stupňů a cizincům různých jazykových okruhů.

4. Rozšíření veřejné komunikace se širokou veřejností, nastavení dynamiky stálé nabídky veřejného dialogu moderního centra pro připomínání válečné minulosti.

5. Stabilizace Památníku ticha v široké spolupráci sítě vzdělávacích center, jež pracují s velkými příběhy 20. století.

6. Vytvoření koncepce a praktické komunikace boje proti extrémismu a novodobým formám xenofobie s argumentací válečných podobenství.

S předešlými body souvisí dokončení transformace sbírky ve smyslu sbírkového konceptu PTi a její formální předání a přeregistrování v CES (od Památníku šoa Praha, o. p. s., Památníku ticha, s. p. o.). Pokračování ve výstavních plánech poběží ještě v sezoně 2022 i 2023 ve vzájemné spolupráci obou organizací.

Pro pokračování a rozšiřování tradice připomínání významných dat místa paměti je třeba upevnit celoroční vzpomínkový kalendář a vhodně kvalitativně modelovat jeho kulturní podporu. Vzpomínkové akce postupně více směřují k prohloubení spolupráce s rodinami přeživších – tedy přirozených dědiců autentické paměti příběhů šoa. K tomuto záměru napomáhá již dříve založená spolupráce s Tereziánskou iniciativou a jejím Institutem Tereziánské iniciativy.

Výstavní plán vede k přirozenému rozšiřování sbírek a jejich užití pro budoucí expoziční záměry. I v budoucnu předpokládáme realizaci dvou nových sezonních výstav ročně a 10–15 zastavení putovních výstav. Putovní výstavy jsou hodnotným klíčem pro posílení domácí i zahraniční spolupráce mezi paměťovými institucemi, partnerskými školami a dalšími vzdělávacími centry.

Cílem distribuce putovních výstav není jen zlepšení návštěvnosti instalací, ale zejména získání recipročních výstavních kolekcí k domácímu využití a upevnění sítě spolupracujících paměťových tuzemských i v zahraničních institucí.

Cílem veřejné komunikace a tradice připomínání, na níž s. p. o. navazuje, předpokládá udržet kalendárium 30–40 kulturních akcí ročně.

Cílem rozvíjení vzdělávací koncepce je postupná příprava hodnotné nabídky pro budoucí kontinuální provoz Památníku ticha. V průběhu příštích dvou let je nutné připravit kvalitní a celkově odladěné vzdělávací moduly. Programy mají být schopné bezprostředně po otevření Památníku ticha motivovat školní skupiny i rodiny k pravidelné, opakované návštěvě na místě paměti.

Tematicky se opět pohybujeme na půdoryse „velkých témat“. Hovoříme o „Příběhu nádraží Bubny v čase deportací“, o aktivním ponoru do „Totalitní propagandy“, o „Nacistické koncepci rasové politiky“, o různých přístupech k tématu „Dehumanizace“ a také o moderních odkazech tématu šoa, které začínají kapitolou „Návraty přeživších a hledání jazyka k vlastním příběhům“ a pokračují diskusemi o transgeneračních přenosech stresu z válečné zkušenosti.

4. Metody a způsoby dosažení cílů

Naplnění kulturních plánů i investičního procesu je závislé na **doplnění plánovaného týmu pracovníků či zajištění stálého honorování externistů**.

Personální politiku je třeba postupně rozvíjet k předpokládaným dvěma desítkám zaměstnanců po přestavbě památníku – uváděným i v podkladech pro jednání vlády k založení nové organizace.

V posledních dvou letech se úspěšně rozšiřuje **distribuce putovních výstav**. Mají významný efekt v prohlubování partnerských vztahů s domácími i zahraničními paměťovými organizacemi.

(Více příloha Programová skladba sezon 2021/2022 a příloha Výstavní projekty)

Pro **ujasnění podoby a rozpočtu stálé expozice** bude třeba v nejbližší době začít pracovat na prováděcí dokumentaci interiéru a na ni navázat s přípravou technického scénáře stálé expozice. Koncepce investičního záměru byla rozpracována již v roce 2019 v administraci obecně prospěšné společnosti.

Pro tuto vývojovou fázi obou DPS (stavby i interiéru) je připraven autorský tým, rozpočet i investiční záměr.

Vzhledem ke zkušenosti z prvního roku existence a kulturního rozvoje

Památníku ticha je třeba zajistit další sezonní i víceletý fundraising.

Bez podpory grantů si v našich rozpočtových parametrech můžeme jen těžko představit zajištění dlouhodobě připravovaných kulturních a výstavních akcí.

Také rozvoj vzdělávací koncepce vyžaduje víceletou finanční podporu, jež umožní přípravu hodnotné nabídky edukačních modulů již ve chvíli otevření nového místa paměti.

Vzhledem k výše uvedenému jsme **přehodnotili harmonogram transformace celé agendy obecně prospěšné společnosti na státní instituci**, jenž měl podle původního strategického záměru ukončit práci o. p. s již v prvním pololetí po založení státní organizace. Praxe ukázala, že ani transformaci sbírek není možné takto urychlit, stejně tak není vhodné rušit dlouhodobé žádosti o grantové podpory pro neziskovou společnost.

Bylo tedy rozhodnuto financovat určité záměry ze dvou zdrojů, a to se zvýšenou kontrolou a zřetelným oddělením jednotlivých podporovaných segmentů, aby bylo transparentně jasné, že financování nesměruje do jedné položky dvakrát.

Na **odborné podpoře vzdělávací koncepce** bude mít dominantní podíl spolupráce s odbornými centry. Přípravuje se dohoda s ÚSTRem, jednáme o stálé spolupráci s nově vznikajícím oborem muzejní edukace Pedagogické fakulty UK. PTi má stálé partnerské školy pro vývoj edukačních záměrů (Gymnázium Přírodní škola, Lauderovy školy, Gymnázium Jana Keplera). PTi má také okruh několika set klientských škol – návštěvníků vzdělávacích projektů.

Pokud se podaří dodržet stávající harmonogramy, pak lze předpokládat, že objekt bude přestavěn v letech 2023–2024.

Stálá expozice bude realizována v letech 2024–2025.

Provoz Památníku ticha pro veřejnost může začít v roce 2024.

(Více viz příloha [Prezentace záměru, projektu a veřejné komunikace](#))

Zhodnocení dosažených cílů

- **Jednoznačným a nezpochybnitelným cílem samotné podstaty s. p. o. je přestavba místa paměti.**
- **Morální a čestné cíle organizace nejsou měřitelné ani vyčíslitelné do statistik. Zásadní kulturní význam má pokračující vývoj směřující k přestavbě a administraci investičního záměru.**
- **Obvyklým měřítkem úspěchu muzeí je návštěvnost. V našem případě ji můžeme hodnotit pouze během sezonních site-specific výstav a kontaktních akcí. Zde se pohybujeme ročně okolo 8 000–12 000 návštěvníků a doufáme, že toto číslo poroste. Vzhledem k prioritám našeho vývoje a začínající přestavbě místa paměti je to ale v tuto chvíli podružné kritérium.**
- **V nejbližších dvou letech by měla být založena ediční činnost Památníku ticha. První tituly jsou již na cestě.**
- **Za klíčový průběžný výsledek považujeme vytvoření technického scénáře budoucí stálé expozice. Jeho kvalitu posoudí především čerstvě založený Poradní sbor Památníku ticha. Měřítkem hodnoty sboru jsou i vybrané osobnosti v jeho řadách (Petr Pithart, Karol Sidon, Helena Koenigsmarková, Jakub Szantó, Pavel Kosatík, Petr Koura, Michal Frankl, Petr Kolář, Václav Marhoul a další).**
- **Významným ukazatelem růstu je rozšiřování spolupráce s institucemi kultury paměti.**
- **Navazujeme na evropské trendy spolupráce center reflektujících téma šoa a jejich odkaz pro boj proti antisemitismu a xenofobii.**

5. Ekonomická rozvaha

Ministerstvo kultury ČR, na základě zřizovací listiny vydané dne 27. 5. 2021, zřídilo Památník ticha, státní příspěvkovou organizaci. Ministerstvo kultury ČR jako zřizovací orgán stanovilo pro měsíce červenec až prosinec roku 2021 finanční ukazatele ve výši 6.365.429 Kč, a to včetně mzdových prostředků pro přepočtený počet zaměstnanců – v počtu 4 zaměstnanců.

Aby mohly být zajištěny veškeré předepsané úkony, které ukládají zákony ČR nově vzniklé příspěvkové organizaci ministerstva kultury, a současně aby byla naplněna hlavní činnost, pro kterou byl Památník ticha zřízen, bylo bezpodmínečně nutné rozdělit 4 pracovní pozice na několik polovičních, čtvrtinových a i 0,2 úvazku.

V současné době, tj. ke 30. 4. 2022, má Památník ticha ze 4 pracovních pozic obsazeno 3,8 úvazků v počtu 10 zaměstnanců. Plánované měsíční mzdové prostředky pro 4 pozice na rok 2022 jsou shodné s rokem 2021.

Ministerstvem kultury předložený plán mzdových prostředků a počtu pracovníků Památníku ticha pro rok 2023 a 2024 je shodný se mzdovými prostředky pro 4 přepočtené zaměstnance, který byl pro rok 2021. I v letošním roce Památník ticha zajišťuje veškerou činnost – v oblasti kultury i provozu – s počtem 4 přepočtených zaměstnanců.

Stávající stav zaměstnanců

funkce	úvazek	třída	stupeň	potřebný úvazek	chybějící profese
ředitel	0,5	13	9	1	
programová ředitelka	0,5	11	12	1	
kurátor sbírek a výstav	0,5	12	6	1,5	
účetní	0,3	10	12	0,5	
projektový manažer	0,5	12	11	1	
edukátor	0,2	11	4	0,75	
lektorka vzdělávání	0,5	9	4	0,75	
ekonomka	0,5	11	11	1	
interní auditorka	0,1	11	11	0,2	
pomocná účetní	0,2	9	1	0	
				0,2	mzdová účetní (nyní externí)
				1	provozní ředitel
CELKEM NYNÍ	3,8				
CELKEM POTŘEBNÉ				9	

I s tímto nedostačujícím počtem pracovních úvazků Památník ticha zrealizoval v roce 2021 během 6 měsíců 18 akcí – viz příloha. Pro rok 2022 je naplánováno 23 akcí – viz příloha. V době kompletace této rozvahy lze konstatovat, že roční kulturní plány jsou naplněny nadstandardně a největší výstavní projekt sezóny byl naplněn.

Ministerstvo kultury ČR Památníku ticha pro rok 2022 rozepsalo finanční vztahy a ukazatele v celkové výši 8.300.000 Kč, z toho na mzdové prostředky 2.154.480 Kč, a příspěvek – kulturní aktivity ve výši 4.300.000 Kč.

Rozpočet pro roky 2023 a 2024 nadřízený orgán plánuje v celkové částce 8.300.000 Kč při nezměněné částce na mzdy pro 4 přepočtené zaměstnance. Prozatím je rozpočet pro roky 2023 a 2024 bez příspěvku na kulturní aktivity.

Aby mohl být naplněn účel a cíl, pro který byl Památník ticha zřízen, bylo by potřebné, aby zřizovatel pro letošní rok a rok 2023 navýšil finanční prostředky a přepočtený počet zaměstnanců v té minimální výši, která je uváděna v následující tabulce.

	rozpočet poskytnutý MK pro rok 2022	požadavek PTi na navýšení rozpočtu 2022	rozpočet plánovaný MK pro rok 2023	požadavek PTi na navýšení rozpočtu 2023
příspěvek pro rok celkem	12.600.000 Kč		8.300.000 Kč	10.993.100Kč
z toho:				
příspěvek — provoz	8.300.000 Kč		8.300.000 Kč	8.300.000 Kč
příspěvek — kulturní aktivity	4.300.000 Kč		0 Kč	**
platy zaměstnanců — provoz	2.154.480 Kč		2.154.480 Kč	2.693.100 Kč
platy zaměstnanců — kulturní aktivity	0 Kč		0 Kč	2.154.480 Kč
přepočtený počet zaměstnanců — provoz	4		4	5
přepočtený počet zaměstnanců — k. aktivity	0		0	4
příprava projektové dok. — nádraží Bubny	0 Kč	6.500.000 Kč		

Vzhledem k tomu, že v roce 2023 plánuje Památník ticha realizovat akce ke všem výročíům šoa minimálně ve shodném počtu jako letos, bylo by třeba, aby byl příspěvek na kulturní aktivity minimálně ve shodné výši jako v roce 2022, a to s navýšením o inflaci.

V již podaných plánech pro rok 2023 jsme navýšili meziroční požadavek o vývojovou položku, kterou považujeme za nezbytnou pro srovnání kroku mezi investičním harmonogramem na přestavbu nádražní budovy a přípravou naplnění jejího obsahu – tedy stále expozice Památníku ticha.

Veškeré konkrétní finanční položky jsou důsledně a podrobně rozpočtovány a předkládány s řádnými komentáři v příslušných termínech vedení odboru příspěvkových organizací.

Pro budoucí období je také třeba počítat s průběžným zvyšováním počtu zaměstnanců na řádných pracovních pozicích. Pokud se v resortu nenajdou systemizovaná místa, pak bude třeba projednat navýšení rozpočtu na dohody s externími spolupracovníky.

Rozdělení potřebných pozic v počtu 9 přepočtených zaměstnanců

pozice	kat. zař.	název povolání	přep. poč. zam.	třída
ředitel	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	13.
program. manažer	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	11.
provozní ředitel	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	11.
produkční	2.14.21	produkční, programový a kulturně vých. pracovník	1	9.
manažer vz. projektů	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	10.
referent prop. a komun.	1.01.06	pracovník vztahů k veřejnosti	0,5	9.
projektový manažer	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	12.
ekonom-hlavní účetní	1.02.05	finanční referent	0,5	11.
sezónní zaměstnanec	2.02.06	provozář	1	7.
provozní ref. veř. zak.	1.01.04	referent majetkové správy	1	10.
celkem přepočtených zaměstnanců			9	

Finanční rozvahu Památník ticha vypracovává pro jednotlivé akce, a to v souladu s poskytnutými finančními prostředky zřizovatelem.

Kulturním aktivitám (na rozdíl od investic) mohou stále více napomáhat grantové zdroje, o kterých jednáme již od našeho založení. Plánujeme také podávání víceletých grantů, zejména pro rozvoj vzdělávacích programů. Úspěšnost přidělení grantových podpor nelze dobře předem odhadnout, ovšem perspektivy úspěšnosti jsou přímo úměrné partnerské mapě subjektů na žádostech participujících. Proto nadále rozvíjíme tuzemskou i zahraniční kulturní spolupráci, a proto také stále využíváme ke spolufinancování i obecně prospěšnou společnost, z níž jsme postupně transformováni.

6. Harmonogram rozvoje

Zde opět sledujeme dva základní segmenty:

1. investiční činnost a přestavba objektu nádraží Bubny

2. rozvoj kulturních a vzdělávacích aktivit

Pro přestavbu objektu je velmi důležité provést hrubou stavbu do roku 2024. Tak byla projednána koordinace se stavebními pracemi na přilehlém železničním tělese. Znamená to tedy:

červenec–říjen 2022	vypracování DPS
do konce roku 2022	vyhlášení soutěže na dodavatele stavby
leden–březen 2023	příprava stavby
březen 2023 + 18 měsíců	přestavba nádraží Bubny
podzim 2024	dokončení stavebních prací
léto 2024	předvýroba stálé expozice
podzim 2024	první instalace expozic
léto 2024 – jaro 2025	realizace stálé expozice

Co se týká nárůstu zaměstnanců, je třeba nejméně do roku 2024 počítat se startovacím počtem. 2025 bude nutné plánovat postupný nárůst technických pracovníků s ohledem na postupné otevírání památníku a návštěvnický provoz.

Kulturní a vzdělávací aktivity mají po dobu rekonstrukce nádraží udržet stávající parametry. Stabilizovat postupně 30–40 kontaktních akcí ročně, což zahrnuje:

3 slavnostní vzpomínkové koncerty

5 divadelních představení na místě paměti

2 sezonní výstavy s doprovodným kulturním a vzdělávacím programem

3 cykly partnerských akcí (typu Svět knihy, Open house festival apod.)

2 cykly vzdělávacích programů Od svědectví k podobenství

5 veřejných diskusí Vysílání Stanice Bubny

Přílohy dokumentu

Fragment scénáře budoucí stálé expozice

Velké významy Památníku ticha

(Mapa, na jejímž půdoryse leží logická struktura témat.)

Celý vývojový plán je strategicky koncipovaná koncepce na pevném půdoryse jasných témat.

Doprovodný kulturní a komunikační program výstav průběžně odlaďuje zpětnou vazbu jednotlivých částí expozice. Kurátorský vývoj hodnotí, co lze zachovat pro výstavu stálou a co je pomíjivé. Nad vším se klenou vzdělávací záměry, které mají mít hned od počátku otevření nového místa paměti svou danou koncepci a formu.

S každou programovou či výstavní aktivitou narůstají. Sezonní aktivity je odladí a pro stálou nabídku zůstanou již v modifikovaném tvaru.

Vytvoří širokou nabídku školám i rodinám. Cílem je zajistit, aby na místo paměti přicházeli návštěvníci opakovaně a vždy se jim mohl nabídnout nový program.

Univerzálním vodítkem nám zatím jsou hesla, která se stala zásadním signálem obsahu Stanice Bubny:

SLOVA NESTAČÍ

ILUZE O NAŠICH ZÁBRANÁCH PODÍLET SE NA ZLU JE STEJNÁ JAKO DŘÍV

NENÍ PRAVDA, ŽE TO NEJHORŠÍ SE UŽ STALO

Co je Stanice Bubny

Stanice Bubny je komunikační značka budoucího centra paměti.

Kromě metafory stanice–nádraží je také archaickým pojmem pro rozhlasové vysílání – stanice–vysílací – jakési vlnění v prostoru, sdělování závažných informací na rozhlasových vlnách.

Jaroslav Seifert uvedl ve své sbírce básní Na vlnách TSF třeba v titulu „Slova na magnetu“

...
Což mohu vyprávět dívkám o hrůzách a světové
válce
Ať sama historie maluje obraz Paleta bojiště je plna
krve
Hra slov Antena oblohy dotýká se
a poslední slovo mé básně je sté devadesáté prvé

...
How can I tell the maidens about the world war and fright
Let history paint the scene Battle-field palette is bloodstained
Play of words Antennas grazing the sky
and the last word of my poem is number
two-hundred forty-eight

Jaroslav Seifert, Na vlnách TSF / On the Waves TST

Sto let staré literární podobenství nás vrací do časů, kdy Praha již věděla, co je světová válka. Žila však velikou nadějí, že nové vlny budou před další strašlivou zkušeností lidstva varovat.

Stanice Bubny byla v minulosti posledním místem svobody.

Za ním se tato základní hodnota uzavřela. Stanice Bubny následujících časů by měla svobodu místu vracet. Měla by být hlasem, který mluví i za ty, kteří se zde připomínají.

Několik klíčových zadání Stanice Bubny

- **Vysílání site-specific z brownfieldu města je novým krokem k širší komunikaci.** Navazuje na dosavadní kontaktní kulturní akce, komunikuje přes internet a obvyklé sociální sítě.
Má však širší dopad: má symbolický název, stává se značkou – značkou pro místo, pro určitý okruh témat, pro specifickou veřejnou komunikaci nového druhu.
- **Osobnosti, které vstupují do vysílání Stanice Bubny, jsou zároveň jejím podpůrným klubem.** Jejich nezpochybnitelná jména podpoří záměr místa paměti a jeho veřejného dialogu. Vytvoří symbolický klub čekatelů na památník a jeho vybudování v plném rozsahu záměru.
Když politici opět selžou, jejich sliby o podpoře záměru Památníku ticha se opět ukáží být prázdné, čekárna se opět probudí!
- **Stanice Bubny postupně vytvoří značku, která bude prezentovat významné odkazy minulosti na různých vlnách.**
Nemusí to být jen rozhlasové, ale také televizní, tiskové, internetové a další. Společným jmenovatelem je odkaz místa svědomí, odkud názory přicházejí.

Základem životaschopnosti koncepce jsou tedy velká témata Památníku ticha

Koncepce stálé expozice budoucího Památníku ticha má své „střešní koncepcí“, které rámuji velká témata. Dominují nad významy a propisují se do architektury objektu:

Dehumanizace

Příběhy šoa po deportacích z Prahy nelze vyprávět v prostoru nádraží Bubny ve všech jeho valérech. Rádi odkážeme na Terezín s jeho bohatými expozicemi a počítáme s vývojem společného vzdělávacího programu mezi Bubny a Terezínem.

V objektu nádraží ostatně ani nemáme prostor pro všechny anabáze, které obrovský stroj přesídlovací komise RUSHA SS způsobil.

Naším zásadním příběhem jsou události a proměny lidí či rodin odehrávající se ve městě. Proměny v životě obyvatel po vytvoření „ochranného území protektorátu“.

Zde se postupně zakládá na všechny procesy proměn skupin či jednotlivců, koncepčně přetvářených až do podoby „materiálu“ určeného ke snadné likvidaci. Rychlost a průchodnost změny je mírou dokonalé koncepce, která má své hluboké zázemí v modernitě 20. století. Má své mentální rysy v proměnách rolí, kdy oběť se stává v jistou chvíli zároveň mlčící většinou vlastního osudu.

Zakládá na nejrůznější polemiky o tom, zda se oběť šoa může či nemůže bránit, zda mlčící většina nese svůj podíl viny či ne...

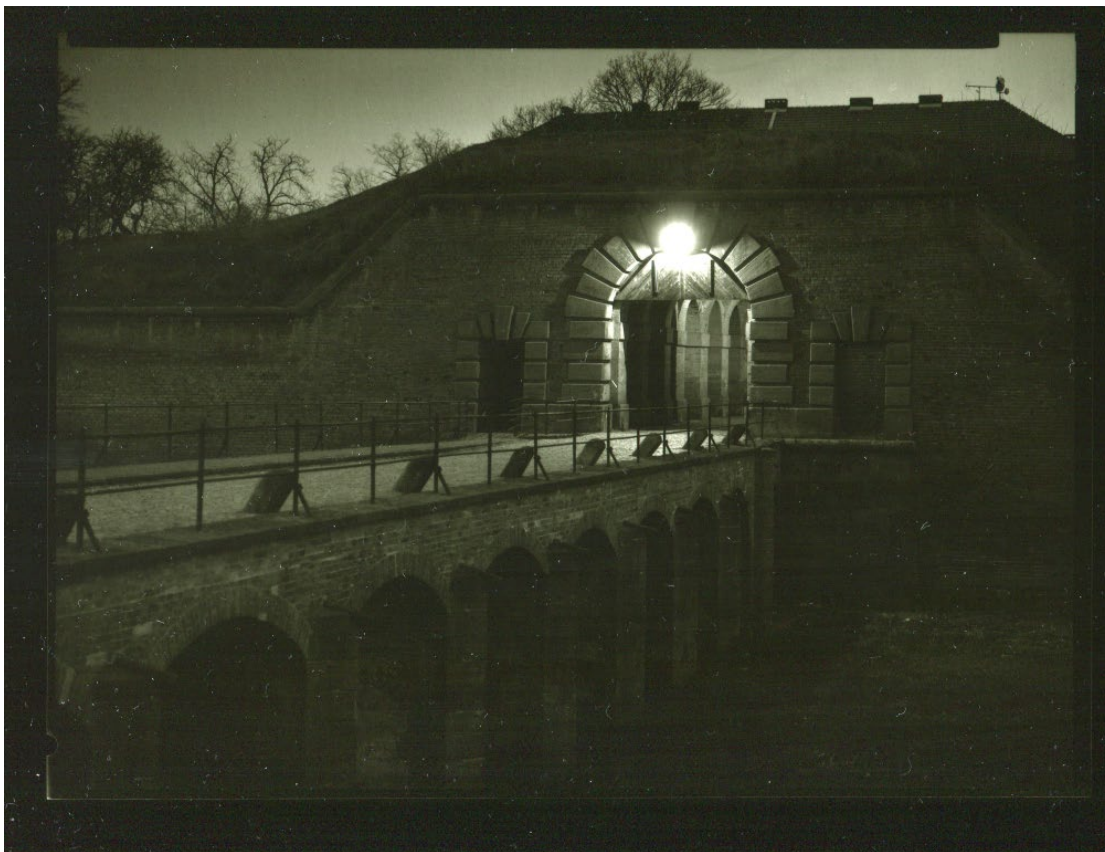
Aparát odlidštění má svůj systém a režim založený na dokonalé sociální empatii, na citlivém stupňování strachu. Systém dobře ví, kam až může zajít, aby se oběť nebránila vlastnímu pádu až do stádia, kdy už na obranu nebude mít energii.

Pražský německy mluvící občan židovského původu startuje na stejné kulturní a společenské úrovni jako nedávný soused – pražský Němec.

Přichází proces, jenž postaví výhybku na stejnou cestu. Jeden soused ze stejného domu se v řádu měsíců promění v bytost bez lidské hodnoty. Druhý v bytost, která má nad ostatními absolutní moc a v systému slibujícím lepší časy vyvoleného lidstva koná v dobré víře na oltář vlasti či říše.

Nastupují obskurní pojmy prastarého kontextu, jako je „**organicismus**“, tedy koncepce i víra v možné léčení neduhů státu, který se v základních rysech chová jako každý jiný organismus. Je tedy logické, že jeho neduhy se dají léčit a v případě vážných chorob zhoubné vředy odříznout.

Státní říšské zabezpečení dehumanizace – to jsou významy, které budeme sledovat v jejich postupných fázích, procházejících tématy, jež vytvářejí základní mozaiku a plně funkční systém pro zabezpečení masové vraždy – vyhlazování.

Legalizace masové vraždy

... Má svůj formální význam, ale také sociologický a psychologický rozměr. Vykonavatele masové vraždy nelze vnímat bez souvislého vývoje osobnosti i společenského zázemí. V jeho „zrání“ se schází série sociologických motivů, které popisuje **Zygmunt Bauman** v různých svých textech.

Dalším stupněm přípravy je psychologická proměna osobnosti navazující na nový společenský řád, jenž učí, jak máme vzít dílo boží do svých rukou. Profesor **Philip Zimbardo** dokázal svým **Stanfordským vězeňským experimentem**, jak snadné je uvolnit v lidech zlo jen tím, že dostanou roli. Mohou za ni schovat své pravé já, rychle se adaptovat na zadání, které má své bezpečné mantinely v prostoru, jenž nikoho nelimituje přežitými významy humanity.

Není to jen ideologie nového režimu, je to celý společenský vývoj výdobytků moderny zneužité pro úchylnou vizi budoucnosti. Je tu uspokojení z aktivní role na velkém plánu, který jeho věrným poskytne prostor pro plný osobní rozvoj. Věrným a vyvoleným.

Přichází epocha, která přináší nová hodnotová kritéria a k nim modeluje nové ideologizované zákony. Jejich formální zázemí je natolik propracované, že ani po zlomu epochy nebude možné masové vrahy soudit. Pachatelé se budou se bránit, že dostáli zákonům své doby. Tak to bylo s Eichmannem a jeho obhajobou u jeruzalémského soudu... Byl „dobrý odborník zneužitý režimem“. Jeho role nebyla zamýšlet se nad osudy transportovaného materiálu.

Veškerá témata spojuje a posouvá dobře sestavená mozaika fragmentů osobních příběhů deportovaných, kteří na nádraží Bubny nastoupili svou válečnou anabázi.

50 000 zapomenutých knih

Zastřešující výstavní a architektonický klíč, jenž propojuje jednotlivá témata.

Celý objekt i s jeho významy se podřizuje osobnímu prožitku – jako nejvyššímu argumentu minulosti i současnosti. Průvodní motiv celé expozice se otevírá ve vstupním „chrámovém“ přístavku. Na jedné straně je výtvarné podobenství knih zastupujících symbolicky jednoho každého z deportovaných přes nádraží Bubny. Naproti knihám je v zastřešeném prostoru původní fasáda železniční stanice s vchodem do nádražní haly.

Stéla, oddělující nádražní budovu od jejího okolí, pojme z celkového záměru svou architektonickou sochou asi dvacet tisíc knih.

Další tři desítky tisíc by měly být zastoupeny různými scénografickými prvky, grafickými variacemi a interiérovými doplňky architektury. Motivy knihy by měly v součtu vytvořit celkové číslo pražských deportací. Některé jsou podobenstvím množství, jiné klíčem k docela konkrétním příběhům a vzpomínkám jednotlivců.

Parafráze knih se proměňují... od plastik vložených do stěny vstupní prostory, přes grafické vize na stěnách či v prostoru, až po jakési výstavní relikviáře.

Knihy v podobě schránek ukrývají startovací exponáty, na které navazují koncepčně vrstvené okruhy informací pro návštěvníky expozice i vzdělávacích projektů.

Zakládáme na tvůrčí princip vyprávění:

Velké příběhy ukryté v drobných věcech volně putujících nádražní budovou se všudypřítomným uvědoměním si množství příběhů.

Až sem řešíme střešní témata, na něž navazují elementární velké významy...

Téma: Kořeny zla, v nadčasovém pohledu Modernita v nás

Od sterilizace k eutanázii, to je vývojový proces, na jehož počátku se věda na obrodu lidského rodu, eugenika, ještě jevila jako naděje budoucnosti.

Podle **Baumana** se však v době nástupu nacismu schází celá souhra vlivů potřebných k legalizaci masové vraždy... nastupuje systém založený na ideologii... rasové principy definují docela jinak selektivní klíč.

Nový režim má svou propagandu, disponuje logistiky dříve netušenými technologiemi.

Dalším významem jsou pak podle **Timothy Snydera** statistiky masových vražd na území věnovaném Kainovi – na „černých a krvavých zemích“ autorových knih. Téma samo o sobě nepředstavitelné, skupinový příběh holocaustu, ještě rozšiřuje v čase a navazuje na zneužitou modernitu celého 20. století. Definuje na mapě světa prostor masové vraždy a příběhy šoa kontextualizuje s návaznými totalitami, které jen mění svou definici vyvolených.

Snyder vytváří novou mapu modernity – podle koncentrace násilí a masových vražd.

Yehuda Bauer (podporovatel a konzultant záměru Památníku ticha), historik izraelské školy, popisuje jako hlavní příčiny zla antisemitismus – jako nadčasový fenomén.

Je to téma globální a nadčasové. Ovšem také těžko řešitelné, protože v našich končinách má specifické mantinely. Jsou určeny mírou asimilace českých Židů a multikulturním dialogem, jenž měl zvláště v Praze svou originální hodnotu.

Pro selekce méněcennosti se v protektorátu rodí speciální kritéria. Jinakost českých Židů se projeví až ve chvíli, kdy na ně někdo ukáže nebo je označí Davidovou hvězdou. Norimberské zákony předurčí jejich další cesty.

Zde je vedle selektivních principů nacistické rasové hygieny podstatným motivem sám objev vlastní identity – uvědomění si příslušnosti k židovství u českých vlastenců Masarykovy republiky. Tím je příběh místa paměti v centru Prahy specifický.

Téma: Proměna identity města

Odkaz expozice instalované na křižovatce cest

Rozpad tradiční hodnoty Prahy, česko-německo-židovský dialog, má své memento na nádraží Bubny. Prolínání vzpomínek na židovské deportace a německé odsuny by ideálně měly startovat na společných vazbách rodin i kulturních skupin. Motiv kulturního obohacení, tolik charakteristický pro metropoli dvou jazyků, slavných německých spisovatelů, židovských vlastenců Masarykovy republiky, bere za své ztrátou dvou základních entit.

Chceme-li vyjádřit, co měly tyto dva okruhy společného, stačí se poohlédnout do okolí nádraží Bubny – německá škola v Šimáčkově ulici, oblast Malý Berlín, kde bydleli Němci i Židé. Fotbalový klub na Letné – Němci hráli v německém, Židé v obou, Češi v českém. Diváci neznali rasových hesel – Egon Ervín Kisch hrával střídavě s FC nebo FK, jak o tom píše ve svých reportážích. Jsou ovšem jisté i další rysy spoluzití a pro nás by bylo dobré nějak popsat, jaké rysy jsou charakteristické pro postupné ztráty těch dvou okruhů.

Hledáme symbolické podobenství, typické pro rozpad celého dialogu... Místo, které vykreslí atmosféru velkého pohybu konce války – Židé se vracejí z lágrů, je jich pouhá desetina a ani ta není všemi vítána. Němci se vyhánějí, protože jsou Němci. Země zbavená Mnichovem šance se bránit hledá viníka svého stigmatu. Společným jmenovatelem všeho je rabování majetku.

Intermezzo: Svět v pohybu

Téma k proměnám mapy Evropy, ale také k rozpadu hodnot meziválečného světa. Konec i začátek první republiky byl navázán na veliký neukotvený pohyb – s migrací na všech kontinentech, s falšováním dokladů, s keřasením s pasy a vízy. Právě tak konec druhé světové války charakterizuje nevídaný pohyb, jenž umocňuje náhlé proměny hrdinů do rolí padouchů a naopak.

Přesuny statisíců obyvatel Evropy návazné na historii obou světových válek byly barometrem změn politické mapy světa, krize vztahů... emigrace na počátku druhé světové války je snad nejvíce podobná současným vlnám mezi třetím světem a naším – to není třeba rozvádět, ale je potřeba nalézt cestu, jak vše výstavně uchopit a velmi citlivě svázat s podobenstvím současnosti.

Pro inspiraci je dobrý příběh **lorda Dubse**, našeho hosta Bubnování pro Bubny 2016: na svém příběhu dítěte z Wintonových vlaků založil současnou argumentaci pro přijetí zákona o repatriaci siroteků běženců. Výsledek je stále nejasný, ale otevřené téma založené na válečné zkušenosti je úžasné.

Téma: Proměna lidí v čísla

Tomuto tématu je zasvěcena kontemplativní pouť od někdejšího registračního místa válečných transportů, zvaného Radiotrň (dnes prostor před Parkhotelem).

Volné podobenství s Kafkovým textem, kterým předpověděl obraz deportace svých vlastních sester, které putovaly do Terezína právě z nádraží Bubny.

Sem patří autentické vzpomínky přeživších, románová podobenství velkých autorů, sem snad také jednou bude patřit sochařský objekt, který by město mělo na stále volném veřejném prostranství v sousedství Veletržního paláce zrealizovat. Památník ticha jej bude iniciovat.

Sem patří také architektonické návrhy pro drobná zastavení do ulic, kterými transporty procházely. Tedy také označení na domy, které deportovaní teprve krátce před svou poslední cestou městem opouštěli. Sem přísluší i záměr pojmenování zatím neexistující ulice, procházející okolo nádraží napříč stávajícím kolejištěm, po **siru Nicholasi Wintonovi**, neboť zde se odehrávalo poslední dějství kindertransportů v podobě deportace rodičů dětí odeslaných do Anglie.

Toto téma by mělo vyprávěno pomocí základních informací o systému deportací z Prahy a statistických údajů. Jeho kořením může být několik osobních vzpomínek a určitě je vhodné použití hlasových citací z některých románů.

Teprve v další vrstvě bychom uvedli informace o represích, které transportům předcházely, případně o Norimberských zákonech apod. Sem pochopitelně spadají také základní informace o asimilaci pražských Židů a jejich hluboké vazbě na tradiční českou kulturou.

Jedním z možných klíčů pro práci s atmosférou města, kterým prochází transporty jeho obyvatel do ghatt, je aplikace programu **Philipa Zimbarda HIP**, na které pracujeme.

Modul navazující na Bystander Effect je zásadní pro směřování rodičů se vzdělávací koncepce Památníku ticha.

Téma: Návraty a hledání jazyka k vlastnímu příběhu

Zásadní téma, jež organicky spojuje válečná témata se současností, má nadčasový, kontinuální obsah, protože na roli pamětníků navazují dědici odkazu. Existují polemiky, zda se prožitek šoa transgeneračně předává sociálně (vzpomínáním nebo vytvářením rodinného kultu v legendě), nebo zda je dědictví spojeno s biologicky předanou dědičnou pamětí.

Na území Prahy je poválečné hledání příběhu a odkazu vzpomínek specifické nástupem nové totality, která něco podpořila, něco naopak potlačila. V každém případě řadu motivů zakonzervovala a nechala na časy budoucí – tedy naše. Kontinuitu a návaznost velkých příběhů můžeme hledat v krajině města. Můžeme pracovat s příběhy míst, souvislostmi v proměnách obyvatel domů, na využitelnosti veřejných budov...

Dobrodružství s odkrýváním vrstev minulosti je zážitek, jenž otevírá pohled zároveň na živou i zmizelou identitu města.

Ve velkých památnících holocaustu vyústí pozdější příběhy války k dalšímu dějství spojenému s teritoriem. V Yad Vashem je pointou válečných příběhů šoa založení novodobého státu, v USA pak fenomény třímilionové imigrace... V Polsku dochází k přerušení paměti důsledným vystěhováním Židů v 60. letech.

Prahu po skončení války čekaly složité peripetie dalšího totalitního režimu nejen v jeho ideologii, ale také v jeho vztahu k sionismu a zneužití původu některých špiček režimu při čistkách během politických procesů padesátých let.

Není pravidlem, že v nové totalitě jsou hrdinové té minulé stejně bdělí. Mnoho přeživších uvěří naději a prázdným slibům nového pokroku. Stanou se budovateli příští diktatury. Téma hrdinství obětí je ošemetné.

Je zásadní zdůraznit, že „velké příběhy dvacátého století“ nekončí válkou.

Na mapě Evropy **Timothy Snyder** hovoří o teritoriu „**krvavých zemí**“, kam svou „**černou zem**“ vkládá „jen“ jako jednu z epizod teroru – zde se dostáváme k reflexi holocaustu, která je samostatným poválečným příběhem a probíhá (modifikuje se) stále.

Kulturní tradice meziválečné republiky je nenávratně pryč, protože obyvatelstvo se proměnilo, ale nepodceňujme také poválečnou zkušenost těch, co přežili. Dřívější laskavá asimilace s povědomím o původu kulturní menšiny se proměnila v genocidu kulturního dědictví.

Židovskou komunitu k původnímu kulturnímu významu nepřivede žádná vlna menšinového národního obrození čtvrté poválečné generace na českém teritoriu. Může však obohatit kulturní dialog české identity svou zkušeností převzatou po předcích a dobrou reflexí proměn vztahů v různých dobách, atmosférách i politických režimech.

Téma: ŠOA V NÁS

Každý jsme součástí příběhu šoa... každý má svou roli a dnes tedy své dědictví. Někdo je potomek obětí, druhý nese jméno či národnost pachatelů, třetí v nadčasovém smyslu přebírá roli přihlížejících. Jen třetí role se dá „lécit“. První dvě jsou dědičné zátěže a celé generace řeší, zda dědičné biologicky/geneticky, nebo jen intelektuálním podáním. Všechny tři polohy jsou stigma.

Téma je vhodné pro dialog průběžný – čili bylo by jistě vhodné uspořádat tematickou výstavu a při tom paralelně řešit, jak by mělo vypadat toto zásadní téma v našem místním kontextu... Jak jej převést do sdělení stálé expozice.

Praktické naplnění významu není pouze v rituálech podobných Bubnování pro Bubny, ale v dobře založeném programu kulturních akcí. Hovoříme o kontemplaci, o sebepoznání. Diskuse může pomoci, ale může také být nekonečná...

Proto hledejme jasné sdělení, prožitek, koncert, divadlo, umělecké dílo.

Příloha č. 2 – Mzdové limity z návrhu na zřízení Památníku ticha,

Rozpis mzdových limitů a osobních nákladů pro roky 2021–2023

pozice	katalogové zařazení	název povolání	přepočít. - počet zaměst. n.	třída	průměrný měsíční plat včetně příplatků za vedení a odměn	roční mzdový limit	odvody	roční náklady (celkové osobní vč. odvodů)	poznámka
ředitel	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	13.	54 272	651 264	233 153	884 417	
programový manažer	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	11	39 253	471 036	168 631	639 667	
produkční	2.14.21	produkční, programový a kulturně výchovný pracovník	1	9.	35 098	421 176	150 781	571 957	
manažer vzdělávacích projektů	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	10	37 270	447 240	160 112	607 352	
referent propagace a komunikace	1.01.06	pracovník vztahů k veřejnosti	0,5	9	35 088	210 588	75 391	285 979	
projektový manažer	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	12	55 317	663 804	237 642	901 446	
ekonom - hlavní účetní	1.02.05	finanční referent	0,5	11	39 253	235 518	84 315	319 833	
sezónní zaměstnanci	2.05.06	provozář	1	7	30 713	368 556	131 943	500 499	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
provozní – referent veřejných zakázek	1.01.04	referent majetkové správy	1	10	37 270	447 240	160 112	607 352	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
Mzdové limity a náklady celkem			8			3 916 422	1 402 079	5 318 501	

Rozpis mzdových limitů a osobních nákladů po dokončení rekonstrukce nádraží Bubny a při plném zprovoznění Památníku ticha od roku 2024

pozice	katalogové zařazení	název povolání	přepočít. počet zaměst. n.	třída	průměrný měsíční plat včetně příplatků za vedení a odměn	roční mzdový limit	odvody	roční náklady (celkové osobní vč. odvodů)	poznámka
ředitel	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	13.	54 272	651 264	233 153	884 417	
programový manažer	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	1	11	39 253	471 036	168 631	639 667	
produktční	2.14.21	produktční, programový a kulturně výchovný pracovník	1,5	9.	35 098	631 764	226 172	857 936	
manažer vzdělávacích projektů	1.01.12	koordináční, projektový a programový pracovník	2	10	37 270	894 480	320 224	1 214 704	
referent propagace a komunikace	1.01.06	pracovník vztahů k veřejnosti	1	9	35 098	421 176	150 781	571 957	
ekonom - hlavní účetní	1.02.05	finanční referent	1	11	39 253	471 036	168 631	639 667	
sezónní zaměstnanci	2.05.06	provozář	1	7	30 713	368 556	131 943	500 499	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
provozní - referent veřejných zakázek	1.01.04	referent majetkové správy	1	10	37 270	447 240	160 112	607 352	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
kustodi	2.04.05	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	5	9	35 098	2 105 880	753 905	2 859 785	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
technik+IT	1.03.05	správce operčního systému	1,5	12	55 317	995 706	356 463	1 352 169	
domovník + údržba	2.12.08	zámečnick	1	7	30 713	368 556	131 943	500 499	
recepcie, prodej zboží, zajištění provozu edukačního centra	1.02.06	pokladník	3	7	30 713	1 105 668	395 829	1 501 497	varianta snížení úvazků a mzdových nákladů
správce sbírek	2.04.05	kurátor sbírkových a mobiliárních fondů	0,5	9	35 098	210 588	75 391	285 979	
Celkem PO			20,5			9 142 950	3 273 176	12 416 126	

Programová skladba sezon 2021/2022

Památník ticha – program 2021

Revernisáž – Obrazy a hlasy Bubnů, 15. 6. 2021

Vrstvy paměti – venkovní expozice fotografií a soch v ose kolejiště doplněná novými obrazy největšího pražského brownfieldu.

Nové obrazy Památníku ticha – archivní fotografie ze sbírky Jaroslava Čvančary a rodiny novináře Milana Weinera / Stigmatizovaná místa Evropy II – fotografie Karla Cudlína, Richarda Homoly a Pavla Diase / Druhý život Vendulky V. – fotografie Jana Lukase s texty Ondřeje Kundry.

Koncert: **Trombenik**

Máme otevřeno 2021, 18.–20. 6. 2021

Křest knih autorů: Jaroslava Čvančary, Vlastislava Janíka a Václava Vlka
Minikoncert: **Taxmeni**

Zpřístupněné vnitřní prostory nádraží Bubny pro veřejnost.

Album G.T. – Cesta do Terezína, 3. 6. 2021

Projektový den Památníku ticha pro studenty Přírodní školy po stopách Alba G.T. s pamětnicí Bohunkou Havránkovou a historiky Židovského muzea v Praze, Památníku Terezín a Paměti národa.

Z akce vzniká dokumentární film.

Cesta – koncert Ivy Bittové, 12. 7. 2021, Velká dvorana Veletržního paláce

Koncertní meditace Ivy Bittové věnovaná vzpomínce na definitivní likvidaci tzv. Terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Birkenau.

K 80. výročí židovských deportací spojily na podzim 2021 paměťové instituce příběhů šoa své aktivity do společné nabídky pro veřejnost.

Program organizovaly: Židovské muzeum v Praze, Památník Terezín, Památník ticha, Terezínská iniciativa, Institut Terezínské iniciativy, Federace židovských obcí, Židovská obec Praha, Nadační fond obětem holocaustu, Věčná naděje, Opera Národního divadla a Uměleckoprůmyslové museum v Praze.

Nádraží Bubny – alternativní scéna Světa knihy, 22.–25. 9. 2021

Ondřej Kundra: Vendulka – Flight to Freedom, 22. 9. 2021

Uvedení anglického překladu knihy Vendulka, cesta za svobodou.

<https://www.youtube.com/watch?v=L58hKJKGM68>

Noc poezie a hudby, 24. 9. 2021

Představení textů běloruských zakázaných básníků, adaptovaných do moderní hudby.

Koncert: **Razbitaje serca pacana**

David Vaughan / Tomáš a Martin Welsovi: Sancta Familia, 25. 9. 2021

Autorská prezentace knižní vzpomínky na rodinu architekta Welse s návaznou literární procházkou Zdeňka Lukeše okolím nádraží Bubny.

Den otevřených dveří MKČR, 28. 9. 2021

Výstava **Druhý život Vendulky V.**

Lenka Horňáková-Civade: Symfonie o novém světě, 4. 10. 2021

Autorská prezentace knihy navazující na příběh Vladimíra Vochoče, bývalého československého konzula v Marseille, kterému se na počátku druhé světové války podařilo zachránit stovky lidských životů.

Předremiéry filmu Zpráva, 5.–16. 10. 2021

Památník ticha připravil k zahájení distribuce nového hraného filmu o útěku Vrby a Wezlera z Osvětimi experimentální uvedení snímku pro školy. Režisér Bebjak se rozhodl novým filmem s dramatickým příběhem šoa oslovit především mladou generaci. Cyklus projekcí otevřel tvůrčí diskusi k tomu, jak dnes podobné příběhy nabídnout především mladé generaci.

Invisible I. – Hannah, 6. 10. 2021

Autobiografické představení o nevšední herečce a zpěvačce Haně Frejkové jako archeologie osobní minulosti v režii Miřenky Čechové a produkci Tantehorse.

Portrét Richarda Homoly, 6. 10. 2021

Natáčení filmového portrétu pro výstavní cyklus Latentní obrazy Terezína.

Pavel Dias: Torzo – vzpomínky pro budoucnost

Dům U Černé Matky Boží, nádraží Bubny, 13. 10. 2021 – 13. 2. 2022

Výstava dosud nezveřejněných snímků třicetiletého svědectví návratů na stigmatizovaná místa, spojená s příběhy šoa jako unikátní vzpomínka na nedávno zesnulého fotografa, byla také zamyšlením nad současným přístupem k tématu, se kterým pracujeme. Výstava ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze.

Doprovodné programy: besedy a komentované prohlídky, vzdělávací program

Bubnování pro Bubny 2021, 16. 10. 2021

Tradiční veřejný happening s vážným podtextem opětovně připomněl první židovský transport vypravený z okupované Prahy před osmdesáti lety. Již posedmé jsme společným úsilím rušili nepatřičné ticho pasivního přihlížení událostem, které se neměly stát.

Program: 17:00 – venkovní pódium před nádražím Bubny:

Tam Batucada, Jiří Stivín, moderace Bára Hrzánová

Vernisáž výstavního prologu na perónu nádraží Bubny k výstavě

Pavel Dias: Torzo – vzpomínky pro budoucnost

Slavnostní koncert v hale nádraží Bubny, 18:30

Zhudebněné terezínské básně v podání studentů Gymnázia Přírodní škola

Vzpomínka na Prahu 30. let., Jiří Stivín – flétny, saxofon a **Robert Hugo** – piano

Skladba Different Trains skladatele Steva Reicha v klavírním provedení **Denise Szalbota**

<https://www.youtube.com/watch?v=xxxkmJD3ti0>

<https://www.youtube.com/watch?v=mkPWJu25NEY>

Festival nezlomní a obětovaní 2021, 13. 11. 2021

Festival dokumentárních filmů Muzea paměti XX. století, Bio Oko

Sobotní filmové dopoledne Památníku ticha pro rodiny s dětmi, které zajímá dramatická minulost. Vybrané dokumentární filmové ukázky doplněné besedou s autory.

Světlo pro vítězství/ první chanukové světlo, 28. 11. 2021

Již tradiční zahájení židovského vysokého svátku světel a setkání širokého spektra pražských kulturních okruhů, pro které je chanuka významným symbolem v ročním kalendáriu.

Hudební vystoupení **akordeonisty Michala Šmída**

Spolupráce s Českými centry: Druhý život Vendulky V.

Výstava Druhý život Vendulky V. je dialogem knihy Ondřeje Kundry a dobových fotografií Jana Lukase. Již třetím rokem se těší zájmu návštěvníků na mnoha svých zastaveních. Světem putuje také její anglická a německá podoba.

2021: Stará Lubovňa, Berlín, Jeruzalém, Tel Aviv, New York

Památník ticha – program 2022

Pavel Dias: Torzo – vzpomínky pro budoucnost

Výstavní záměr Památníku ticha pro podzim roku 2021 byl pro velký zájem veřejnosti prodloužen do 20. 2. 2022. Spoluorganizátorem a partnerem výstavy bylo Uměleckoprůmyslové museum v Praze, které poskytlo výstavní prostory v Domě U Černé Matky Boží.

Stručně o Wannsee – názorové fórum Památníku ticha k výročí konference ve Wannsee. Rezidence primátora, 20. 1. 2022 v 15:00

Vzpomínka na BIIb, premiéra: online, úterý 8. 3. v 17:00, záznam:

www.pamatnikticha.cz

Připomínka vyhlazení tzv. Terezínského rodinného tábora formou site-specific dokumentu natočeného v prostorách nádraží Bubny, na jehož perónu podstatná část vězňů rodinného tábora nastupovala svou válečnou anabází.

Účinkují: Michal Kaňka – violoncello, Jan Schulmeister – housle; studenti

Přírodní školy

Autoři graffiti na motivy vzpomínek Dity Krausové: Prokop Císlar, Ondra Martínek, Ondra Fábry, Marek Mošnička

Jan Lukas, Ondřej Kundra: výstava Druhý život Vendulky V. – Chicago, 29. 4. 2022. Zahájení výstavy a beseda s Ondřejem Kundrou

Nový světový pořádek, Karolinum – Křížová chodba, 17. 5. – 12. 7. 2022 denně 10:00–18:00, vstup zdarma

Výstava k 80. výročí událostí spojených s působením Reinharda Heydricha v Praze. Dokumentární pohled na pozadí dalekosáhlých plánů zastupujícího říšského protektora. Doprovodné programy, lektorované prohlídky pro školy

Vysílání Stanice Bubny pro Nový světový pořádek, nádraží Bubny, 19. 5., 26. 5., 2. 6. 2022 v 10:00. Moderovaný cyklus tří veřejných diskusí s odborníky na místě paměti. Stream České televize.

QUO VADIS, Bubny?, nádraží Bubny, 18. 5. 2022 v 18:00

Diskuse odborníků k rozvojovým plánům Prahy 7 pro festival Open House.

Slova zní zpoza zdí, nádraží Bubny, 20. 5. 2022 v 18:00

Večer věnovaný odkazu terezínských dětí. Ani v tíživých podmínkách terezínského ghetta a hrožících transportů na východ děti a mladí lidé nepřestávali tvořit a žít. Texty z tajně vydávaných časopisů se staly základem hudebně literárního pásma v podání studentů, učitelů a přátel Gymnázia Přírodní škola, které se odkazu terezínských dětí věnuje více než 12 let.

Noc vlaků, nádraží Bubny, 21. 5. 2022 v 18:00

Scénické čtení divadelní hry Evy Blechové o cestě Wintonových dětí, která vznikla v dílně Autor v domě. A studia Rubín. Obsazení: **Hana Frejková, Přemysl Rut, René Levínský, Hana Malaníková, Tomáš Kout** ad.

**Komentovaná prohlídka prostor nádraží Bubny, 22. 5. v 14:00 a 16:00
Památník ticha byl partnerem festivalu Open House Praha a obecní akce
Máme otevřeno ve dnech 20.–22. 5. 2022**

Richard Homola, Svědectví terezínských zdí, České centrum Paříž, 6. 5. – 12. 6. 2022. Výstavní kolekce evokující tajemství uzavřeného města přeplněného čekateli na smrt, osobité poselství z míst, kde končila naděje. Unikátní Homolova kolekce je součástí sbírky Památníku ticha.

Koncert pro BIIb, Veletržní palác – Malá dvorana, 12. 7. 2022 v 19:00

Koncertní vystoupení mezzosopranistky Dagmar Peckové věnované vzpomínce na tzv. Terezínský rodinný tábor v Osvětimi-Birkenau.

**Pavel Dias: Torzo – vzpomínky na budoucnost – putovní kolekce
Vzdělávací a kulturní centrum Židovského muzea v Praze, 20. –28. 8. 2022**

Výstava třicetiletého svědectví návratů na stigmatizovaná místa spojená s příběhy šoa významného českého fotografa uspořádaná v rámci celosvětového setkání muzeí ICOM v Praze.

Album G.T., nádraží Bubny, 4.–16. 10. 2022

První představení kolekce fotografií z ghetta Terezín, nalezených v pozůstalosti novináře Milana Weinera, proběhne na místě paměti nádraží Bubny, odkud bylo během druhé světové války deportováno na pět desítek tisíc obyvatel Prahy židovského původu do ghatt, koncentračních a vyhlazovacích táborů.

Bubnování pro Bubny 2022, nádraží Bubny, 16. 10. 2022

Tradiční veřejný happening s vážným podtextem opětovně připomene první židovský transport vypravený z okupované Prahy v roce 1941.

Festival Nezlomní a obětování, listopad 2022

Festival dokumentárních filmů Muzea paměti XX. století, Bio Oko

Sobotní filmové dopoledne Památníku ticha pro rodiny s dětmi, které zajímá dramatická minulost. Vybrané dokumentární filmové ukázky doplněné besedou s autory.

První chanukové světlo, nádraží Bubny, 18. 12. 2022

Tradiční zahájení židovského vysokého svátku světel spojené se setkáním širokého spektra pražských kulturních okruhů, pro které je chanuka významným symbolem v ročním kalendáriu.

RICHARD HOMOLA SVĚDEČTVÍ TEREZÍNSKÝCH ZDÍ

Památník
ticha
Memorial
of Silence
Stätte
des Schweigens
Monument
du Silence

**Technické specifikace
výstavní kolekce:**

Formát: B2 - B1
(500 x 707 - 707 x 1000)

12 - 20 panelů na výšku

**Podklady pro tisk
ve formátu PDF**

Jazykové mutace: Čj, Aj
Vzdělávací program
Doprovodný film

Součástí je plakát
a pozvánka jako PR výstavy.

Konkrétní rozsah a formát
upřesněn dle možností
vystavovatele.

Kontakt:
produkce@pamatnikticha.cz
www.pamatnikticha.cz

© Památník ticha 2022

Richard Homola (1966) je originální osobností české fotografické školy. Navzdory tomu, že je v podstatě amatérem, produkuje desítky let pozoruhodné cykly klasickou velkoformátovou technologií plochých filmů exponovaných dřevěnou kamerou s měchem. Několik let věnoval snímkování jemných motivů, které objevoval na zdech baráků terezínského ghetta a na trámech někdejších ghettohausů.

Homolova kolekce se stala součástí sbírky Památníku ticha roku 2021. Z téměř pětiset motivů vznikl výběr evokující tajemství uzavřeného města přeplněného čekateli na smrt, osobité poselství z míst, kde končila naděje.

Součástí výstavy je filmový portrét Richarda Homoly přibližující vznik jeho fotografického souboru v terezínském ghettu.

PAVEL DIAS TORZO - VZPOMÍNKY PRO BUDOUCNOST

Památník
ticha
Memorial
of Silence
Stätte
des Schweigens
Monument
du Silence

Pavel Dias (1938-2021) patří ke stěžejním osobnostem české reportážní a dokumentární fotografie. Počátky jeho tvorby jsou spojeny s Brnem, kde studoval na Střední uměleckoprůmyslové škole a kde poznal jednoho ze svých hlavních mentorů Karla Otto Hrubého. Na FAMU se v roce 1964 stal prvním absolventem specializovaného oboru fotografie. Pavla Diasa můžeme společně s Dagmar Hochovou, Markétou Luskačovou a Josefem Koudelkou, řadit k zakladatelským osobnostem české dokumentární fotografie.

Výstava *Torzo - vzpomínky pro budoucnost* představuje Diasův pravděpodobně nejdůležitější soubor, a to jak ve smyslu umělecké kvality, tak společenského dosahu. Dias se tématu holokaustu fotograficky věnoval od roku 1963, nicméně propojen byl s touto tragickou kapitolou dějin osobně již od dětství. V koncentračních táborech strávil část války jeho dědeček a strýc se z něj nevrátil.

Pavel Dias k souboru přistoupil z pozice humanistického dokumentu, který stál u kořenů jeho tvorby a jemuž byl věrný v podstatě po celý život. Téma člověka vrženého do tohoto světa se všemi jeho úskalími i radostmi bylo pro jeho generaci zásadní. Buchenwald, Osvětim, Březinka, Oranienburg, Ravensbrück či Terezín nabídl nepřehledné množství emocí. Dias zde totiž nezachytil jen budovy a expozice žalující na nepochopitelné pohrdání lidskými životy, ale též pietní akty, návraty přeživších a jejich radostná a dojemná shledání. Zachytil také proměnu těchto památníků za více jak třicet let, kdy se z tichých míst paměti staly turistické cíle pro milióny lidí, jimž povětšinou chybí osobní propojení s hrůzami druhé světové války. Vznikl tak naprosto ojedinělý dokument.

**Technické specifikace
výstavní kolekce:**

Formát: B2 - B1
(500 x 707 - 707 x 1000)

12 - 20 panelů na výšku

**Podklady pro tisk
ve formátu PDF**

Jazykové mutace: Čj, Aj
Vzdělávací program
Doprovodný film

Součástí je plakát
a pozvánka jako PR výstavy.

Konkrétní rozsah a formát
upřesněn dle možností
vystavovatele.

Kontakt:
produkce@pamatnikticha.cz
www.pamatnikticha.cz

© Památník ticha 2022

DRUHÝ ŽIVOT VENDULKY V.

Památník
ticha
Memorial
of Silence
Stätte
des Schweigens
Monument
du Silence

Příběh fotografie, který
zůstal tajemstvím 76 let.

V okamžiku, kdy známý československý fotograf Jan Lukas (1915-2006) stiskl spoušť svého aparátu, zůstávalo Vendulce Vogelové a jejím rodičům několik hodin do transportu. Snímek pořízený v roce 1943 později udělal z dvanáctiletého děvčete symbol holokaustu. Vendulka byla Židovka a Lukas se bál pořízené snímky vyvolat. Kdyby u něj nacisté fotografie našli, skončil by stejně jako Vendulka a její rodina v koncentráku. Po téměř osmdesáti letech se novináři Ondřej Kundra podařilo Vendulku Vogelovou nalézt v USA, kam po válce emigrovala, a přesvědčit ji, aby mu o svém pohnutém životě a přátelství s fotografem Janem Lukase vyprávěla.

Jan Lukas (1915-2006), legenda české fotografické školy, prožil ve své zemi dvě totality. Malé i velké události moderních československých dějin zrcadlil ve svých stylizovaných reportážních snímcích i portrétech významných osobností. Svůj osobitý autorský pohled uplatnil i po emigraci do Spojených států amerických, kam odešel v šedesátých letech 20. století.

Ondřej Kundra (*1980) je novinář. Od roku 1999 spolupracuje s časopisem Respekt, kde je zástupcem šéfredaktora. Třikrát získal Novinářskou cenu za investigativní texty a v roce 2019 Cenu Ferdinanda Peroutky. Příběh Vendulky Vogelové na základě fotografií Jana Lukase zpracoval Ondřej Kundra pro svou knihu Vendulka, útek za svobodou, která v roce 2021 vyšla i v anglické verzi. Ve spolupráci s Českými centry a Ministerstvem zahraničí ČR mohli výstavu již zhlédnout návštěvníci v Berlíně, Mnichově, New Yorku, Tel Avivu, Jeruzalémě a Bratislavě.

**Technické specifikace
výstavní kolekce:**

Formát: B2 - B1
(500 x 707 - 707 x 1000)

12 - 20 panelů na výšku

**Podklady pro tisk
ve formátu PDF**

Jazykové mutace: Čj, Aj, Nj
Vzdělávací program

Součástí je plakát
a pozvánka jako PR výstavy.

Konkrétní rozsah a formát
upřesněn dle možností
vystavovatele.

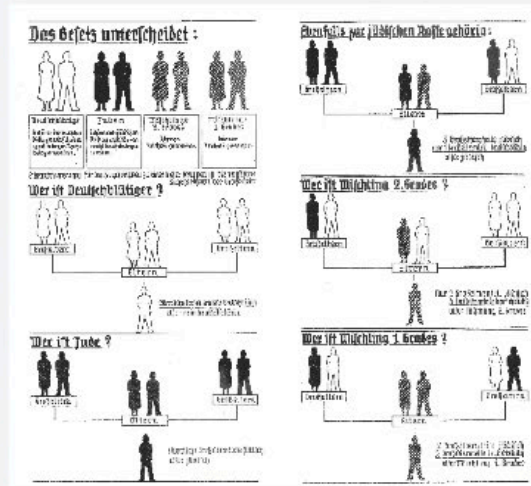
Kontakt:
produkce@pamatnikticha.cz
www.pamatnikticha.cz

© Památník ticha 2022

NOVÝ

Praha
Karolinum

17. 5. – 12. 7.
2022

Památník
ticha

SVĚTOVÝ POŘÁDEK

©CTK, 2022

Nový světový pořádek. Výstava Památníku ticha přinese k 80. výročí útoku na Reinharda Heydricha dokumentární pohled na pozadí dalekosáhlých plánů zastupujícího říšského protektora.

Abb. 49. KAYSER-FLEISCHERsche Hornbrüning.

Dalekosáhlé plány pro nové uspořádání centrální říše, po připojení protektorátu Čechy a Morava a Generálního gouvernementu, obsahovaly vize, pro které byl holocaust „jen“ prologem v budoucím rozvržení euroasijského kontinentu.

Scénář, kurátor: Pavel Štingl
Odborní poradci: Miloš Hořejš, Michal Šimůnek
Výstavní grafik: Jan Havel
Scénické zpracování: Michal Krejčík, Pavel Morávek
Edukační programy: Eliška Pekárková, Bohumil Melichar
Programová produkce: Věra Weinerová

Hlavní mediální partner: Česká televize
Finanční podpora: Ministerstvo kultury České republiky, hlavní město Praha

Památník šoa Praha, Univerzita Karlova, Hrdličkovo muzeum člověka, Přírodovědecká fakulta, MČ Praha 7, Národní technické muzeum, Museum Montanelli, Památník Lidice, Židovské muzeum v Praze, Dox, Paměť národa, Post Bellum, Česká centra, Správa železnic, Institut Terezinské iniciativy, týdeník Forum

pamatnikticha.cz

Praha se měla stát centrem pro plánování nového uspořádání evropského jihovýchodu. Základním kritériem změn na okupovaných územích byla rasová kvalita obyvatel a jejich využitelnost pro říši po vítězné válce.

„Z lidského rezervoaru SS vypěstujeme novou šlechtu... Českomoravskou kotlinu, východní oblasti hraničící s Německem, osídlíme německými rolníky, Čechy přesadíme na Sibiř.“
Adolf Hitler

Centra pro hodnocení rasové kvality sídlila v Praze – převážně v budovách zabavených české Univerzitě Karlově. Ústavy pro hodnocení kvality obyvatel byly řízeny pseudovědeckými specialisty, jejichž vzdělání bylo na úrovni profesorských hodností. Praha se měla pro budoucnost stát říšským městem vědy... rasové vědy.

„Vítám vás na shromáždění v německém městě Praha, v protektorátu Böhmen und Mahren, jenž je částí Velkoněmecké říše. Obnova dávných vztahů s Němectvem byla doplněna vyloučením Židů z hospodářství protektorátu. Tím bylo možno částečně napravit dávné bezpráví, které po desetiletí bylo napácháno na Němcích tohoto prostoru.“
Reinhard Heydrich

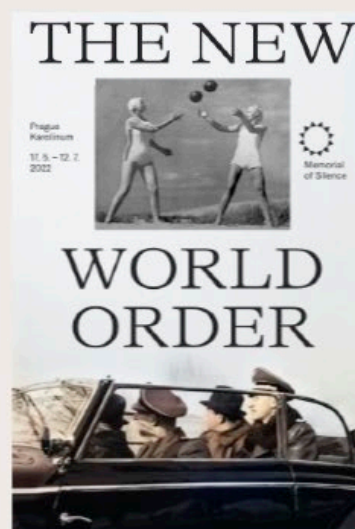
Výstava o vytváření multioborových nacistických „vizionářských“ týmů je dokumentem o nepříliš známém zázemí Reinharda Heydricha a zároveň polemickou esejí o zneužití vědy, učenosti a akademického prostředí.

„Rasové zkoumání má zabránit, aby se v nově osídlovaném východě vyvinuly mongolské typy. Chtěl bych zde tvořit blondatou provincií.“
Heinrich Himmler

„Nacionální socialismus je politicky aplikovaná biologie.“
Rudolf Hess

Prezentace záměru, projektu a veřejné komunikace

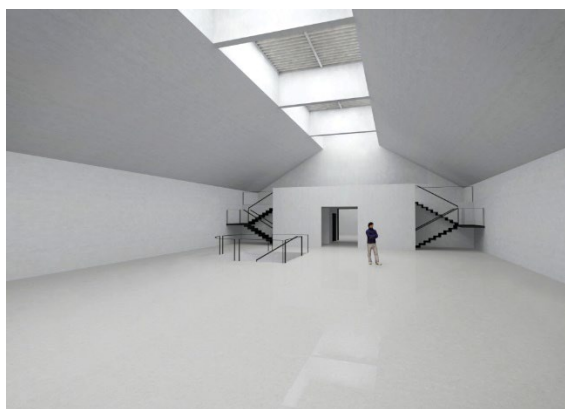
1. projekt

Obecně prospěšná společnost Památník šoa Praha vznikla proto, aby proměnila nádraží Bubny, spojené s deportacemi pražských občanů židovského původu, v místo paměti – v moderní komunikační centrum a vzdělávací platformu boje proti antisemitismu a xenofobii.

Praha nemá aktivní památník k odkazu příběhů šoa.

Vítězný záměr veřejné soutěže na Revitalizaci nádraží Bubny pro Památník ticha.

2. Souhra prostoru a obsahu

Symbolická koncepce, socha v architektuře **Padesát tisíc zapomenutých knih**, symbolizuje téměř padesát tisíc deportovaných občanů Prahy židovského původu.

Projekt má od roku 2019 stavební povolení. Jsme v poslední fázi přípravy podkladů pro výběrové řízení na dodavatele stavby. Do konce roku 2022 je možné zahájit přestavbu, v roce 2024 otevřít nový objekt veřejnosti. Investice je zakotvena v usnesení vlády z prosince 2020, které schválilo založení nové státní příspěvkové organizace.

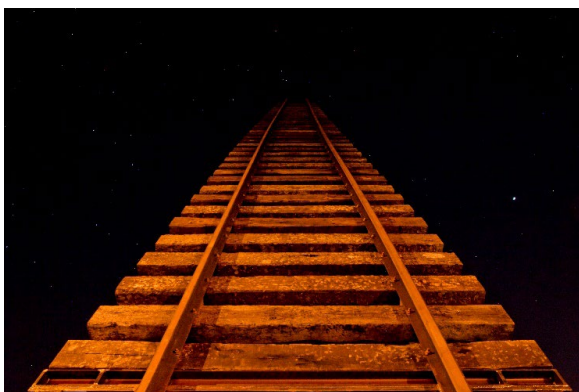
Památník ticha, s. p. o, právně i technicky převzal veškeré projektové podklady od obecně prospěšné společnosti Památník šoa Praha. V průběhu roku 2022 se podařilo zahájit investiční záměr, jenž ve své první fázi dopracuje dokumentaci pro provedení stavby. Její realizace byla v první vývojové fázi odložena z několika důvodů:

1. Rozpočtové podklady je třeba, vzhledem k dynamice nárůstu cen ve stavebnictví, připravit až v poslední možné fázi před vypsáním výběrového řízení na dodavatele stavby.
2. Koordinace všech podkladů musí odpovídat aktuálním vyhláškám – například novým normám na podporu bezbariérovosti pro návštěvníky s různými handicap. Zde se ovšem jedná pouze o drobné aktualizace, protože plná

bezbariérovost objektu je zakotvena už v Projektu pro stavební povolení. Radikální přestavba starého objektu je této kapitole logicky vstřícná.

3. Větší aktualizace projektu zaznamenají opatření na energetickou úspornost, která také navazují na aktuální normy, ale více na vývoj cen energií, jež dramaticky ovlivňují budoucí provoz.

Poslední fází majetkového uspořádání vztahů mezi Památníkem ticha a Správou železnic bude definitivní ujednání o umístění soch a mobiliáře v okolí nádraží Bubny. Jednání probíhají už deset let a jejich poslední fáze čeká na definitivní schválení Územní studie Bubny-Zátory a ujednání mezi hlavním městem Prahou a městskou částí Praha 7 o veřejných prostorech.

Socha Aleše Veselého **Brána nenávratna** byla odhalena v roce 2013 k výročí vyvraždění tzv. Terezínského rodinného tábora. Stala se symbolickým základním kamenem budoucího památníku.

V roce 2022 máme tedy šanci slavnostně zahájit výběrové řízení na stavitele a počátkem roku 2023 zahájit přestavbu objektu. Pokud půjde vše podle současných harmonogramů, pak by se nové místo paměti mělo otevřít veřejnosti na přelomu let 2024/2025.

Tento harmonogram také předpokládá, že nejpozději na podzim roku 2022 by měly začít přípravné práce na technickém scénáři stálé expozice Památníku ticha, jenž bude předobrazem prováděcí dokumentace interiéru a scénických staveb. V tomto podkladu logicky vzniknou také návrhy na expoziční vizuální identitu a s ní spojené orientační systémy.

3. koordinace prostoru

Nádraží Bubny je dnes součástí největšího pražského brownfieldu. Letos započne přestavba nového železničního koridoru, která skončí v roce 2024, včetně úprav veřejného prostoru v úseku Bubny- Zátory. V tomto období je třeba zrealizovat i přestavbu Památníku ticha. Pak už by to bylo obtížné.

Autorský tým Památníku ticha v roce 2021 uspořádal řadu koordinačních kroků s městskou částí Praha 7, se Správou železnic, Institutem rozvoje města a developery. Na základě těchto jednání vznikly koordinační studie veřejných prostorů přilehlých budoucímu Památníku ticha.

4. Kulturní intervence do veřejného prostoru

Navzdory neutěšenému okolí si Památník ticha vytvořil početnou klientelu, která navštěvuje jeho vzpomínkové a kulturní akce. V prostředí nádraží Bubny se jich uskuteční několik desítek ročně. Další jsou realizovány v různých partnerských prostorách (Veletržní palác, DOX, UPM).

Památník ticha spolu s Českými centry v současné době nabízí pět putovních výstav, které mají svá zastavení plánována (nebo již realizována) na Slovensku, v Německu, Rakousku, USA, Izraeli, v Rusku, Polsku, Francii, Belgii, Norsku.

5. výstavní plány pro 2022 – rok významných celosvětových konferencí a českého předsednictví EU

Památník ticha má svou unikátní sbírkovou koncepci, založenou na výstavních kolekcích určených pro posílení veřejné komunikace a vzdělávání.

V posledních třech letech se podařilo získat unikátní kolekci fotografií z prostředí ghetta Terezín, které se připravují k výstavnímu uvedení na podzim roku 2022. V současné době probíhají jednání o jejich vystavení v Bruselu k našemu předsednictví EU a v USA i v Německu.

Památník ticha spolupracuje se zahraničními institucemi na vývoji výstavních a komunikačních projektů, které řeší historii jako nejvyšší argument k tématům současným...

Příloha č. 6 – Sbírka Památníku ticha a její strategie

Obecně prospěšná společnost, založená v roce 2013 pod názvem **Památník šoa Praha**, vznikla za účelem vývoje projektu pro přestavbu nádraží Bubny na moderní komunikační a vzdělávací centrum. V průběhu vývojové fáze realizace místa paměti bude předávána sbírková a výstavní agenda nově založené státní příspěvkové organizaci **Památník ticha**.

Termíny postupného převádění sbírkových kolekcí jsou závislé na podporách výstavních aktivit, o které žádala původní obecně prospěšná společnost. Ty mají své realizační lhůty a je třeba s nimi počítat. Dalším časovým limitem pro převedení sbírek je projednávání různých pozůstalostí, které bylo v době zakládání státní organizace teprve zahájeno. Obavy, že by sbírka k plánovanému zahájení provozu v nově přebudovaném objektu nebyla kompletně registrována na Památník ticha, s. p. o., však nejsou na místě. Vzhledem k současnému harmonogramu hovoříme o roku 2025.

Postupně tedy dojde i na převedení formalit spojených se sbírkou zapsanou v CES (Centrální evidence sbírek). Zde je třeba poznamenat, že k zápisu do CES došlo především za účelem zajištění předmětů získaných pro realizaci stálé expozice nového místa paměti. Strategii nové paměťové instituce není vytváření široké sbírkové základny. Na základě dobrých vztahů s partnerskými institucemi (nejvíce Židovské muzeum v Praze, Památník Terezín a Muzeum města Prahy) nemá PTi problém pracovat se zápůjčkami a nepovažuje za potřebné vytvářet vlastní rozsáhlé sbírky, tedy ani depozitář pro nevystavené exponáty.

Poslední roky kulturních aktivit přinesly na tři desítky akcí v každé sezoně, mezi kterými byla celá série výstav. Záměr proměny místa paměti se stal součástí kulturního života Prahy. Veřejný dialog budoucího památníku ticha má dnes svůj jazyk a zkušenosti, které také ovlivnily koncepci rozšiřování sbírkové kolekce budoucího centra a pomohly definovat jeho strategii.

Základním záměrem revitalizace místa je i nadále příběh železniční stanice spojené s deportacemi téměř padesáti tisíc pražských občanů židovského původu do ghatt a koncentračních táborů. Základním klíčem výstavních projektů plánovaných pro nádraží Bubny a jeho okolí jsou nadčasové paralely mezi neustále se opakujícími závažnými sociálními jevy, jakými jsou především antisemitismus a xenofobie v projevech minulých i současných.

Tato témata a jejich výstavní jazyk ovšem rozhodně nestojí na klasickém muzejním stylu 3D expozic. Koncepce scénáře, časově se pohybujícího v epoše archivních fotografií a filmů, předpokládá těžiště výstavního jazyka v multimediálních koncepcích, uměleckých podobenstvích a celkové atmosféře scénáře expozice. Pochopitelně, že základem vyprávění příběhů šoa budou také grafické plochy pokrývající scénickou koncepci stálé expozice. Celá sbírka, toho času v transformaci, je tedy skutečně dost možná nejmenší kolekcí mezi institucemi ministerstva kultury a její majetková základna je i v účetním smyslu marginální.

Je tedy také na čase se ptát, co přineslo uplynulé období pro rozvoj sbírky zapsané do CES a jaká by měla být její další perspektiva střednědobé koncepce do roku 2025:

Vlastní sbírka zapsaná do centrální evidence v roce 2015 se úměrně nulovému rozpočtu na nákupy i dlouhodobým jednáním o podpoře scénáře stálé expozice rozrůstá o klasické sbírkové předměty jen docela málo. Jednotlivé předměty k nám přicházejí jako spontánní dary na podporu budoucí stálé expozice. Rozsáhlejší pozůstalosti doporučujeme předávat sbírkotvorným institucím, které mají své depozitáře a odborníky pro ochranu sbírek.

Výstavní fundus Památníku ticha ovlivňují nejvíce výstavní aktivity posledních let. Největší přírůstky máme ve fondech fotografických a filmových cyklů, které kurátorsky přetváříme do koncipovaných kolekcí. Ty jsou Památníku ticha cenným a opakovaně využitelným kulturním bohatstvím.

A právě ty hodláme dále nejvíce rozvíjet.

Sbíráme předměty s tajemstvím, podle strategie formálního klíče budoucí stálé expozice: „**Velké příběhy skrývají drobné atributy**“. Tyto pak zhodnocujeme návaznými příběhy, které utvářejí jejich hodnotu pro sezonní výstavy i budoucí stálou expozici. K autentickým osudům, které sledujeme, patří také kolekce výtvarně a graficky zpracovaných souborů, vyprávěných současným jazykem v odkazu tzv. „velkých příběhů dvacátého století“. Jedná se o výstavní kolekce, které mohou mít svou tiskovou i digitální podobu.

Současný stav sbírek je uspokojivý, některé exponáty připravujeme k restaurování, některé kolekce digitalizujeme.

Záměrem pro další roky je kromě sbírání a ochrany výstavních předmětů také jejich interpretace. Nadále budeme aktivně sbírat a kompletovat:

- Unikátní soubory paměťových záznamů na zvukových nosičích v digitalizované podobě.
- Fotografické kolekce v digitální i tištěné podobě v graficky upravených cyklech podle autorských scénářů naplňujících odkaz tzv. „velkých témat Památníku ticha“.
- Grafické soubory autorsky upravených cyklů, které pracují s odkazy příběhů deportovaných občanů přes nádraží Bubny, pro současné varování před extremismem v naší současné společnosti.
- Fotografické a filmové originály a jejich digitalizované záznamy, které se staly nebo mají stát zdrojovým materiálem pro výstavní cykly, smyčky multimediálních konceptů a s nimi spojené motivační či propagační materiály.
- Záznamy minulých i současných projevů neonacismu, antisemitismu, či různých forem xenofobie ve fotografických či filmových záznamech, včetně jejich digitální podoby.
- Stávající „minikolekci“ exponátů pro stálou expozici doplníme až na základě definitivního technického scénáře. Případné nákupy pak budeme pokrývat z rozpočtu na její realizaci.

Závěrem

Vnitřní priority sbírky Památníku ticha jsou dány především scénářem stálé expozice, která se má na místě paměti realizovat v příštích letech.

Vnější priority určují příběhy spojené s osobami deportovanými přes nádraží Bubny a jejich rodinami. V okolí nádraží Bubny jsou ukryty do paměti města, kterou proměňujeme do databáze – „**místotéky**“. Ta se stává (v digitální podobě) jednou ze základních map další sbírkotvorné činnosti budoucího památníku. Její kompletace se naplní až s finální koncepcí vzdělávací koncepce Památníku ticha.

Pavel Štingl, srpen 2021